

Gyöngyösi Levente (1975-)

Kolozsvári születésű kortárs zeneszerző, aki tizennégy éves korában (1989-ben, röviddel a Ceausescu rendszer bukása előtt) költözött Magyarországra, s azóta is itt él. Öt éves korában kezdett el zenélni, a kolozsvári zeneiskolában sajátította el a zene alapjait s nyolc-tíz éves korában már tudta, hogy zeneszerző szeretne lenni. A környezete is zeneszerzőként kezelte, miután írt egy, - a zeneiskolában nagy publicitást elnyerő- áriát a *Dióbél királyfi* című operájához. Amint azt egy interjúban kifejti¹, soha nem volt olyan pillanat az életében, amikor megkérdőjelezte volna, hogy számára ez a hivatás lett elrendelve. Középiskolai tanulmányait Budapesten, a Bartók Béla Konzervatóriumban végezte, ahol Fekete Győr Istvántól tanult zeneszerzést. Harmadéves korában a középiskola zenekara bemutatta a Zeneakadémián, a *Sinfonetta* című zenekari művét. 1993-ban, a Zeneakadémiára egyből a második évfolyamba vették fel, ahol mestere Orbán György volt. (Orbán, neki és csoporttársainak dalt is ajánlott²). Zeneileg Bach: Máté-passiója mellett, Orbán kórusművei voltak rá nagyon nagy hatással. Orbán Györggyel kapcsolatban, egy interjúban a következőképpen nyilatkozott:

„Negyedéves zeneakadémista koromban egy tanszaki koncerten szembesültem Orbán egy kórusművével, és elementáris élmény volt, hogy Kodály országában valaki tud úgy kórusra írni, hogy nem Kodályos, de mégis ott érzem benne a kodályi hagyományt. A magyar zeneszerzők számára ugyanis az a legnehezebb ezen a pályán, hogy valahogy viszonyulni kell Bartókhhoz és Kodályhoz. Ez nagyon nagy dilemma számunkra, mert mindkét zeneóriás nyelve annyira erős, hogy óhatatlanul állást kell foglalnunk – vagy mellettük, vagy velük szemben.”³

Johann Sebastian Bachkal mint zeneszerző, a 191-es kantáta kapcsán került szakmailag szoros fúzióba amikor meghangszerelte a kantáta, vázlatban maradt első tételét; *Singet dem Herrn ein neues Lied*. A darabot az Orfeo Zenekar és Purcell Kórus mutatta be (2012), melynek Gyöngyösi Levente, mint continuo játékos, 1999-től tagja.

A huszonegy éves eddigi pályafutás során, született harmincnyolc női- és harminckettő vegyeskarra írt darab, hét oratórium/kantáta, három versenymű, öt zenekari mű... Az első nagy

¹ <https://www.gyongyosilevente.hu/kritika/szerzoi-est-2018-ortutay-reka-interjuja>

² Kis Himnusz

³ <https://www.gyongyosilevente.hu/kritika/szerzoi-est-2018-ortutay-reka-interjuja>

sikerét *A gólyakalifa* című két felvonásos operájával szerezte⁴, az eddigi utolsó kompozíció pedig egy motetta, a *Beati pauperes spiritu*⁵, mely negyven szólamra íródott.

Amikor ír, Gyöngyösi Levente tervet készít, felvázolja a mű szerkezetét majd hosszú heteken/hónapokon át próbálja zongorán megtalálni a megszületni vágyó alkotást. Véleményem szerint jellemzi őt egyfajta szabadság; amikor kedvenc kortárs zeneszerzőkről kérdezik, Orbán György és Vajda János neve mellett bátran említi Sting nevét, s az oratóriumok mellett bele mer vágni egy popzene alapú szimfónia- (*IV. szimfónia*), illetve opera-musical komponálásába is. A *IV. szimfónia* az Illés együttes, klasszikusnak számító dalait dolgozza fel a darab Szörényi Levente 70. születésnapjára készült-, s négy tételből áll; Szerelem, Magány, Utazás és Hazatérés. Az utolsó tételben megszólal a kórus (Beethoven-i hagyományokat követve) s egy szólista. Ahogy Bartók felemelte egykor a nép énekét a „klasszikus világba”, Gyöngyösi is ezt tette a *IV. szimfóniában*. Összefont két világot. (Halkan megjegyzem, hogy Szörényi is ezt tette egykor; ő a nép- és popzenét ötvözte gyakran).

Ugyanez a műfajötvözés volt a célja *A Mester és Margaritában* is, melyet három éven keresztül írt; elmondása szerint a mű hatvan százaléka kortárs opera, negyven százaléka pedig musical. A célja az volt, hogy olyan emberekkel is megszerettesse az operát, akik nem hallgatják ezt a fajta zenét. A darab bemutatójára a Miskolci Opera Fesztiválon került sor 2017-ben.

A kortárs zenét ritkán fogadta kitörő lelkesedéssel a kortárs nemzedék; idő kellett az új megemésztéséhez és megszeretéséhez. Ez úgy igaz Bach zenéjére, mint Bartókéra. Gyöngyösi Levente, bár saját bevallása szerint ír olyan kórusművet, ami annyira nehéz, hogy „ép ésszel nem énekelné el őket ember”⁶- mégis befogadható zene írására törekszik. Ő az Ötödik... A muzsikuszakma által hosszú ideig Négyekként emlegetett Csemiczky Miklós- Selmeczy György- Orbán György- Vajda János csoportosulásnak, Gyöngyösi Levente az Ötödik tagja. (Az öt zeneszerző közösen írta az I. világháború emlékére készült Katonasírató című kantátát 2015-ben).

Gyöngyösi Levente, számos elismeréssel rendelkezik (Erkel Ferenc-díj, Talentum Művészeti díj, Artisjus-díj, Márciusi Ifjak-díj, Bartók-Pásztory-díj, Istvánffy Benedek-díj, Vántus István zeneszerzőverseny I. díja, ECA zeneszerző pályázatának I. díja), s két évvel ezelőtt elnyerte a Magyar Művészeti Akadémia egyik három éves pályázatát; ennek keretében készül a Madách

⁴ A Magyar Állami Operaház a millennium alkalmából operapályázatot írt ki, s a darabbal Gyöngyösi Levente második díjat nyert.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=CjXZoh0Mwgc>

⁶ <https://www.gyongyosilevente.hu/kritika/szerzoi-est-2018-ortutay-reka-interjuja>

Imre: *Az ember tragédiája* című drámájára épülő oratórium. A műnek, 2021-ig kell elkészülnie. Az oratórium, „teremtészene” lesz...„Zeneszerzői feladatomban: a világ ütőerén tartani az ujjam”⁷-nyilatkozta egy interjúban a zeneszerző.

⁷ <https://www.gyongyosilevente.hu/kritika/szerzoi-est-2018-ortutay-reka-interjuja>